

BESZÁMOLÓ SZAKBIZOTTSÁGI RENDEZVÉNYRŐL "Pódiumbeszélgetések a Minőségről" sorozat

- Időpont:** 2024. január 10. szerda, 14:00 – 16:00
- Helyszín:** Online, ZOOM rendszeren keresztül
- Szervezők:** EOQ MNB Minőségrendszerek, Közigazgatási és Fogyasztóvédelmi, valamint az Egészségügyi és Szociális Szakbizottságok
- Téma:** **Megelőző orvoslás, mint a magyar egészségügyi ellátás minőségi kérdése**
- Előadó:** **Prof. Dr. Felszeghi Sára**, c. egyetemi tanár
- Moderátor:** **Prof. Dr. Veress Gábor** egyetemi tanár, szakbizottsági elnök

Napjainkban a reaktív vagy gyógyító orvoslástól (kuratív medicina) a proaktív vagy megelőző (preventív medicina) felé halad a világ egészségügye. A megelőző orvostan definíciója: a lakosság egészségének megőrzésével, fejlesztésével és a betegségek megelőzésével foglalkozó tudomány, amelynek gyakorlata a népegészségügy. Az elsődleges vagy primer prevenció a betegségek rizikófaktorainak megszüntetésére vagy megelőzésére irányul (például a dohányzás elhagyása, vagy el sem kezdése). A másodlagos vagy secunder prevenció javítja a betegség, vagy az azt megelőző állapot korai kimutathatóságát (szűrés, Tuberculin próba). A harmadlagos (tercier) prevenció a már kialakult betegség következményeit próbálja elhárítani (például a lokalizált emlőrák terjedésének megakadályozása).

A cél minden esetben azoknak a betegségeknek a megelőzése, amelyek az egyénnél a legnagyobb kockázatot jelenthetik. Ehhez olyan új eszközök állnak rendelkezésünkre, amelyek megkönnyítik az orvoslás személyre szabását, és figyelembe veszik az egyén sajátosságait. Szükséges a megelőzés és a gyógyítás helyes, kiegyenlített arányainak beállítása.

Nálunk, Magyarországon azonban még nem ez a legfőbb kérdés: a megelőző orvoslás az egészségügyünk mostoha gyermeke. Az orvosok – különösen a háziorvosok – erősen leterheltek, így alig jut idő az egészséges emberekkel folytatott megelőző tevékenységre. Prevenció hiányában viszont egyre több lesz a beteg, tovább nő a leterheltség, így bezárul az ördögi kör. Jelenleg tehát a megelőző orvostudomány nálunk még háttérbe szorul, és nincs arányban a gyógyító orvostudománnyal. Az orvos nagy erkölcsi és szakmai felelősséggel

tartozik a páciens egészségéért. A fokozott pszichés terhelés (pl. túlterheltség, időkényszer stb.) miatt sok orvos "kiégetté" válik. A megfelelő kompetenciák és eszközök, valamint az erre irányuló finanszírozás elengedhetetlen ennek a kérdésnek a megoldásában, és reménnyel tölt el, hogy most már a jogalkotók részéről is vannak kezdeményezések a megelőző orvoslás kiterjesztésére. Ehhez, az orvosképzésnek szemléletében is meg kell újulnia (pl. empátia, szeretet, bizalom stb.), hiszen a minőségi ellátás, nem csak a tárgyi és személyi feltételeket jelenti, hanem egy harmadik kritériumot is, az erkölcsöt. Sajnos, ma az alapellátásban dolgozó orvosoknak, – mint az egészségügy kapuőreinek – kompetencia hiányában, nincs meg minden esetben a lehetőségük a gyógyítás mellett, a megelőző tevékenységre is. Sokan közülük nem annyira hivatásnak, mint inkább szakmának tekintik a gyógyító munkát. A finanszírozás egyik gyengesége, hogy nem súlyoz, és nem ösztönöz az öngondoskodásra (ugyanannyi hozzájárulást fizetnek az erős dohányosok és alkoholisták is, mint az egészséges életmódot követő emberek). A hosszú várakozási listák miatt, lényegében, az állami ellátást betoljuk a magán ellátásba, ami gazdasági aránytalanságot okoz az egészségügyben. A magyar megelőző orvoslásnak pozitív hagyományai vannak, amelyre építhetünk és építenünk is kell! (például a védőnői hálózat csak Magyarországon létezik, igazi hungarikum, Fodor József részt vett Pettenkofferrel együtt az Egészségtan tudomány megalapításában és bevezette az orvostudományi oktatásba, stb.) A népegészségügy tekintetében elmondható, hogy a demográfiai mutatók javulnak: csökken a csecsemőhalandóság és meghosszabbodik az aktív életkor: társadalmi szempontból nem mindegy, hogy valaki eltartott vagy eltartó. A megelőzés a menedzsment részéről (management quality) lehetővé teszi az erőforrások optimális felhasználását, és jelentősen növeli a szakmai munka hatékonyságát. (Mottó: "Nem az a nagy dolog, ha másoknál jobb vagy, hanem az, ha önmagadnál!"). A megelőzés, mint szakmai szempontból vett minőség (professional quality) biztosítja a munkatársak folyamatos képzését, az összehangolt munkához szükséges pozitív hangulatot, továbbá a rendszerből adódó szigorú szakmai kritériumok és folyamatok betartását. Ehhez meg kell teremteni a tárgyi és a technikai feltételeket, illetve a megfelelő informatikai hátteret.

Az előadást követő hozzászólások megegyeztek abban, hogy a jelenleginél sokkal többet kell ráfordítani az egészségügyre. A magyar egészségstratégiának/egészségpolitikának meg kell teremtenie a megelőző és a gyógyító orvoslás megfelelő arányát, mert ebből egyaránt profitál az egyén, a társadalom, és a nemzetgazdaság. Lényeges, hogy ehhez a jogalkotó megteremtse a megfelelő eszközöket és kompetenciákat, valamint a szükséges finanszírozást.

Budapest, 2024. január 11.

Összeállította: *Várkonyi Gábor*